

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/116
KARAR NO : 2021/199
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: Özel hukuk tüzel ki ili ine sahip davalı OSB yönetim kurulu i lemlerinin iptali istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : B.Prefabrik n aat Sanayi ve Ticaret Limited irketi
Vekili : Av. S. .
Davalı : TOB Organize Sanayi Bölgesi Müdürlü ü
Vekili : Av. H.F.E.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, zmir ili, Menderes ilçesi, Organize Sanayi Bölgesi'nde tapunun 222 ada, 8 sayılı parselinde bulunan davacı irket adına tahsisli ta ınmazın iade talebinin uygun bulunmasına ili kin 21/07/2020 tarihli ve 702 sayılı ve anılan ta ınmazın davacı irkete yeni fiyattan yeniden tahsis yapılabilece ine ili kin 28/07/2020 tarihli ve 703 sayılı Yönetim Kurulu kararları ile söz konusu kararların bildirimine ili kin 04/08/2020 tarihli ve 2020/1149 sayılı yazının iptali talebiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

2. Davalı vekili süresi içinde verdi i savunma dilekçesinde; davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekti i görü üyle yargı yolu itirazında bulunmu tur.

II. UYU MAZLI A L K N B A VURU SÜREC

A. dari Yargıda

3. **zmir 5. dare Mahkemesi, 26/10/2020 tarihli ve E.2020/965 sayılı kararında** davalı idarenin görev itirazının reddine u gerekçeyle karar vermi tir:

*"...4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun 3. maddesinde; Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB); sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sa lamak, çarpık sanayile me ve çevre sorunlarını önlemek, kentle meyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bili im teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dahilinde yerle tirilmesi ve geli tirilmesi amacıyla; sınırları tasdik edilmi arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dahilinde gerekli idari sosyal ve teknik altyapı alanları ile küçük imalat ve tamirat, ticaret, e itim ve sa lık alanları, teknoloji geli tirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir ekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle olu turulan ve anılan Kanun hükümlerine göre i letilen mal ve hizmet üretim bölgelerini ifade edece i; 5. maddesinde, OSB'nin kamu yaran gerekçesiyle adına kamula tırma yaptırılabilen bir özel hukuk tüzel ki ili i oldu u; 8. maddesinde, yönetim kurulunun; kanun, yönetmelik, kurulu protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müte ebbis heyetin **kararları** çerçevesinde OSB'nin sevk ve idaresini yürütmekle görevli oldu u hükme ba lanmı tur.*

dare i leviyle ilgili ve tek taraflı irade beyanına dayalı olarak hukuki sonuç do uran tasarruflar olarak tanımlanan idari i lemler, kural olarak idare makamlarınca tesis edilmektedir. Ancak idare i leviyle ilgili kamu yetki ve usullerini kullanmakla yetkili oldu u bir kanunla istisnai olarak kabul edilen özel hukuk tüzel ki ilerinin, tek taraflı irade beyanlarıyla hukuki sonuç do uran, do rudan uygulanabilir nitelikli i lemlerinin de idari i lem niteli i ta ıdı nın kabulü gerekir. Zira bir i lemin idari i lem olup olmadı ı konusunda asıl ayırt edici unsur, i lemin idare i leviyle ilgili bir alanda, kamusal yetki ve usuller kullanılarak yapılması, ba ka bir deyi le idare hukukunun ilke ve kurallarına tabi olmasıdır.

Dava dosyasının incelenmesinden; zmir ili, Menderes ilçesi, Organize Sanayi Bölgesi'nde tapunun 222 ada, 8 sayılı parselinde bulunan davacı irket adına tahsisli ta nımazın, davacı irketin ba vurusu üzerine 21.07.2020 tarih ve 702 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile iade alındı ı, davacı irket tarafından yapılan yeni bir ba vuru ile iade talebinden vazgeçildi inin bildirilmesi üzerine bu kez 28.07.2020 tarih ve 703 sayılı Yönetim Kurulu kararı ta nımazın yeni fiyattan yeniden tahsis yapılabilece ine karar verildi i ve anılan hususun 04.08.2020 tarih ve 2020/1149 sayılı yazı ile davacı irkete bildirilmesi üzerine bakılan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Olayda; dava konusu i lemler, Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeli inde yer alan hükümler mucibince tesis edildi inden, idare hukuku ilke ve kurallarına göre tek taraflı irade beyanıyla sonuç do urdu u görülmektedir.

Bu durumda, zmir ili, Menderes ilçesi, Organize Sanayi Bölgesi'nde tapunun 222 ada, 8 sayılı parselinde bulunan davacı irket adına tahsisli ta nımazın iade talebinin uygun bulunmasına ve anılan ta nımazın davacı irkete yeni fiyattan yeniden tahsis yapılabilece ine ili kin uyu mazlı ın görüm ve çözümünde idari yargının görevli oldu u sonucuna varılmı tır.”

4. Davalı vekili tarafından, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine, dilekçe dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ı'na gönderilmi tir.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı ı Çıkarılmasına İli Kin Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı, davanın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerekti i görü üyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına karar vererek, 12/02/2021 tarihli ve 2021/2185 sayılı görü yazısı ile dosyayı Uyu mazlık Mahkemesine göndermi tir. Olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına ili kin talebin ilgili kısmı u ekildedir:

“(…) 4562 sayılı Kanunun 3/h maddesine göre organize sanayi bölgeleri (OSB) "... Sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sa lamak, çarpık sanayile me ve çevre sorunlarını önlemek, kentle meyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bili im teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerle tirilmesi ve geli tirilmesi amacıyla, sınırları tasdik edilmi arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dâhilinde gerekli ortak kullanım alanları, hizmet ve destek alanları ve teknoloji geli tirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir ekilde ve belirli sistemler dâhilinde sanayi için tahsis edilmesiyle olu turulan ve bu Kanun hükümlerine göre kurulan, planlanan ve i letilen, kaynak kullanımında verimlili i hedefleyen mal ve hizmet üretim bölgelerini," ifade etmektedir. Kanunun 4/14. maddesinin “Yürürlü e giren imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, in ası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. yeri açma ve çalı ma ruhsatının verilmesi sırasında i yeri açma ve çalı ma ruhsatına ili kin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır. ” hükmü; 5/1. maddesinin “OSB, müte ebbis heyetin veya genel kurulun verece i karar üzerine yönetim

kurulunun ba vurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmi yetki çerçevesinde kamula tırma i lemleri yaptırabilen bir özel hukuk tüzel ki ili idir hükmü ve 8. maddesinde geçen “Yönetim kurulu, müte ebbis heyetin en az dördü kendi üyeleri arasından olmak üzere seçece i be asıl, be yedek üyeden olu ur. Genel kurula geçen ve müte ebbis heyetin sona erdi i OSB’lerde, yönetim kurulu yönetmelikle belirlenecek kriterlere göre en fazla on bir asıl ve on bir yedek üyeden olu ur. Yönetim kurulu üyeleri dört yıl için seçilir. / Yönetim kurulu üyeleri kendi aralarında bir ba kan ve bir ba kanvekili seçerler. Yönetim kurulu en az ayda iki defa toplanır ve toplantı salt ço unluk ile yapılır. Geçerli bir mazereti olmadan üst üste yapılan üç toplantıya veya mazereti olsa dahi altı ay içinde yapılan toplantıların en az yarısına katılmayan üyeler üyelikten çekilmi sayılırlar. Kararlar salt ço unlukla verilir. Oyların e itli i halinde ba kanın oyuna itibar edilir. / Yönetim kurulu; kanun, yönetmelik kurulu protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müte ebbis heyetin kararları çerçevesinde OSB’nin sevk ve idaresini yürütmekle görevlidir.” ekindeki hükümler kar ısında, OSB yönetimlerinin özel hukuk tüzel ki ili i oldu u tartı masızdır.

Yine anılan Kanununun 25/5. maddesine göre de OSB’lerde tutulacak defterler ve genel kurul toplantılarında görevlendirilecek Bakanlık temsilcisi konularında OSB mevzuatında hüküm bulunmayan hâllerde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun anonim irketlere ili kin hükümlerinin uygulanaca ı hükmü bulunmaktadır.

Yapılan inceleme sonucunda, TOB OSB Müdürlü ünün, 4562 sayılı OSB Kanunu kapsamında kuruldu u anla ılmı tır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, TOB OSB içinde faaliyet gösteren davacı irketin adına tahsisli ta ınmazın iade talebinin uygun bulunmasına ili kin 21/07/2020 tarihli ve 702 sayılı Yönetim Kurulu kararının, anılan ta ınmazın davacı irkete yeni fiyattan yeniden tahsis edilebilece ine ili kin 28/07/2020 tarihli ve 703 sayılı Yönetim Kurulu Kararının ve bu kararın bildirimine ili kin 04/08/2020 tarihli ve 2020/1149 sayılı yazının iptaline dair davanın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerekti i dü ünülmektedir.”

III. LG L HUKUK

6. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun; “Belediyenin görev ve sorumlulukları” ba lıklı 14. maddesi öyledir:

"4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümlerinin saklı oldu u belirtilmi ; De i tirilen, Eklenen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler ba lıklı 85. maddesinin h bendinde, "...12.04.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası a a ıdaki ekilde de i tirilmi tir.

Yürürlü e giren mevzii imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, in ası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. yeri açma ve çalı ma ruhsatının verilmesi sırasında i yeri açma ve çalı ma ruhsatına ili kin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır..."

7. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun, 4. maddesinin altıncı fıkrasında: “Yürürlü e giren (...) imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, in ası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir, yeri açma ve çalı ma ruhsatın verilmesi sırasında i yeri açma ve çalı ma ruhsatına ili kin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır” hükmü bulunmaktadır.

8. Aynı Kanun'un 5. maddesinde: “OSB, müte ebbis heyetin ba vurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmi yetki çerçevesinde kamula tırma i lemleri yaptırabilen bir özel hukuk tüzel ki ili idir.

Arazinin mülkiyetinin edinilmesinde yapılan masraflar ile arazi bedeli ödeme yükümlülüğü ü OSB tüzel ki ili ine aittir.” düzenlemesine yer verilmiştir.

9. Aynı Kanun'un 8. maddesi ise öyledir:

“Yönetim kurulu, müte ebbis heyetin en az dördü kendi üyeleri arasından olmak üzere seçece i be asıl, be yedek üyeden oluşur. Yönetim kurulu üyeleri iki yıl için seçilir.

Yönetim kurulu üyeleri kendi aralarında bir ba kan ve bir ba kanvekili seçerler. Yönetim kurulu en az ayda iki defa toplanır ve toplantı salt ço unluk ile yapılır. Geçerli bir mazereti olmadan üst üste yapılan üç toplantıya veya mazereti olsa dahi altı ay içinde yapılan toplantıların en az yarısına katılmayan üyeler üyelikten çekilmi sayılırlar. Kararlar salt ço unlukla verilir. Oyların e itli i halinde ba kanın oyuna itibar edilir.

Yönetim kurulu; kanun, yönetmelik, kurulu protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müte ebbis heyetin kararları çerçevesinde OSB'nin sevk ve idaresini yürütmekle görevlidir.”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

10. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlığı nda, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı anlaşılmaktadır. Usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli iyle karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Damı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü lüp dü ünüldü:

12. Dava, Organize Sanayi Bölgesi içinde davacı irket adına tahsisli arazinin tahsisinin talep üzerine kaldırılması, bilahare yeniden tahsis talebinin yeni fiyatlandırmadan yapılaca ına dair davalı OSB yönetim kurulu i lemlerinin iptali istemiyle açılmış tır.

13. Yukarıda de inilen mevzuat hükümlerinin birlikte de erlendirilmesinden, TOB Organize Sanayi Bölgesi'nin özel hukuk tüzel ki ili ine sahip oldu u ve özel hukuk tüzel ki ilerince tesis edilen i lemlerin yargısal denetiminin adli yargı yerlerince yapılaca ının açık oldu u gözetildi inde, davalı OSB Yönetim Kurulu tarafından tesis edilen i lemin yargısal denetiminin adli yargı yerinde yapılması gerekir.

14. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulunduruldu unda, Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının ba vurusunun kabulü ile zmir 5. dare Mahkemesince verilen 26/10/2020 tarihli ve E.2020/965 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekti i sonucuna varılmış tır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının BA VURUSUNUN KABULÜ ile zmir 5. dare Mahkemesince verilen 26/10/2020 tarihli ve E.2020/965 sayılı GÖREVL L K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde Üyeler Aydemir TUNÇ ve Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYU ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR

Görevsel bakımdan bir girişim ve etkinliğin kamu hizmeti sayılması veya sayılmaması, de i ik ko ullar dikkate alınarak kanun koyucunun görüşleri do rultusundaki belirlemelerine göre ekilenen de i ken ve göreceli bir konudur. Kamu hizmetinin yönetsel ö esi, genelde kamusal yönetim biçimi ise de, darenin özel hukuk hükümlerine göre yürüttü ü kimi etkinliklerin de bu nitelikte oldu u görülmektedir. Fakat bir hizmetin amacı kamu yararı ise kamu hukuku esaslarına ba lı kalacağı açıktır. Bu nedenle idarenin, toplumun yararına olarak genel ve ortak ihtiyaçlarını kar ılamak için giri ti i etkinlikler hangi yol ve usulle yapılırsa yapılsın kamu hizmeti sayılacağından "kamu hizmeti" kavramının en önemli ö esi yönetim biçimi de il, hizmetin amacı ve bunun sorumlulu unu üstlenen organın niteli idir. Böyle olunca, kamu hizmetleri, Devletin ve di er kamu tüzelki ilerinin toplumun genel olarak ihtiyaçlarını kar ılamak amacıyla yürüttü ü veya buyru u ve sorumlulu u altında ba kalarına yaptırđ ı etkinlikler olarak tanımlanabilir.

darf i lemler, çe itli hukukî etkiler do urmak amacıyla yapılan tek yanlı ve icraî irade açıklamaları olarak tanımlandı nda, "iradenin açıklanması" yönünden, bu iradenin sahibi durumunda olan "idarî makam" kavramı önem kazanmaktadır. Bu noktada, yalnızca i lemi yapan merciye göre belirlenen organik ölçüt tek ba ına yeterli olmamaktadır. Yani idarenin her i lemi darf i lem olmad ı gibi, bütün idarî i lemlerin kamu tüzel ki ileri tarafından tesis edilmesi de söz konusu de ildir. Bu açıdan, darf karar alma yetkisi ve gücüyle donatılmı olmalarına kar ılıklı, gerek statüleri ve gerekse te kilatlanmaları ve yönetimleri bakımından özel hukuk tüzel ki isi olup da, kamu hizmeti gören kurulu lar, bu hizmetleri yerine getirirlerken kamu makamı gibi hareket etmekte ve i lemleri de idare hukuku kurallarına tabi olmaktadır.

Kamu yararı içermesi ve özel faaliyet olarak gere i gibi sunulmasının mümkün olmaması nedeniyle, yasama organı tarafından özel faaliyetler için söz konusu olmayacak bir ayrıcalıklar ve yükümlülükler rejimine tabi tutulan ve sorumlulu u ile denetimi son tahlilde bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen faaliyetler, kamu hizmeti olarak kabul edilmektedir. Kamu hizmeti yerine getirilirken sahip olunan ayrıcalıklara dayanılarak, tek yanlı irade beyanıyla tesis edilen, hukuk düzeninde de i iklik yapan, ba ka bir deyi le, ki ilerinin hukukî durumlarında de i iklik meydana getiren etkili ve yürütülmesi zorunlu i lemler iptal davasına konu edilebilece i gibi, bu i lemler nedeniyle u ranılan zararların tazmini için tam yargı davası açılması da mümkündür.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun 3. maddesinin (h) bendinde, organize sanayi bölgeleri (OSB), sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sa lamak, çarpık sanayile me ve çevre sorunlarını önlemek, kentle meyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bili im teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerle tirilmesi ve geli tirilmesi amacıyla, sınırları tasdik edilmi arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dâhilinde gerekli ortak kullanım alanları, hizmet ve destek alanları ve teknoloji geli tirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir ekilde ve belirli sistemler dâhilinde sanayi için tahsis edilmesiyle olu turulan ve bu Kanun hükümlerine göre kurulan, planlanan ve i letilen, kaynak kullanımında verimlili i hedefleyen mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak tanımlanmı ; 4. maddesinde, "OSB. yer seçimine ili kin yönetmeli e göre uygun görülen yerlerde Bakanlı ın onayı ile kurulur. OSB lere ait yer seçimi, Bakanlı ın koordinatörlü ünde ilgili kurum ve kurulu ların temsilcilerinin katılımıyla olu an yer seçimi komisyonunun yerinde yaptı ı inceleme sonucunda, varsa üst ölçekli plan "kararları dikkate alınarak yapılır. Komisyonda kararlar oybirli i ile alınır. Oybirli i

sa lanamaması durumunda yer seçimi ile ilgili nihai karar, yönetmelikte belirlenen esaslar do rultusunda Bakanlıkça verilir. Mevzuat gere ince korunması gereken ve sanayi tesislerinin kurulmasına izin verilmeyen alanlar OSB yeri olarak incelemeye alınmaz. OSB alanı içinde Hazine veya kamu kurum ve kurulu larına ait arazilerin bulunması hâlinde; bu araziler, talep edilmesi ve ba kaca bir sakıncası bulunmaması durumunda, 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve stihdamın Te viki ile Bazı Kanunlarda De i iklik Yapılması Hakkında Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki illerde bedelsiz devredilir. Di er illerde ise 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 63. maddesinde yer alan harca esas de erleri üzerinden pe in veya taksitle ödenmek üzere OSB lere satılır. Buna ili kin usûl ve esaslar Bakanlık ile Maliye Bakanlı nca mü tereken belirlenir. Toplu Konut idaresi Ba kanlı ı mülkiyetinde bulunan stok araziler ise ilgili mevzuatına göre OSB tüzel ki ili ine tapuda devredilirken 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve De erlendirilmesi Hakkında Kanun'un 11. maddesinde belirtilen erh tapuya i lenmez. Seçilen alanda özel mülkiyette olan araziler bulunması hâlinde bu araziler rızaen satın alma veya kamula tırma yoluyla iktisap edilir. Bu nitelikte ta nımlar hakkında 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu hükümleri uygulanır. Yer seçiminin kesinle mesinden sonra OSB sınırları dı nda kalan alanların planlanması Çevre ve ehircilik Bakanlı ı ve/veya ilgili belediye tarafından en geç bir yıl içinde yapılır. Bununla ilgili usûl ve esaslar Bakanlık ve Çevre ve ehircilik Bakanlı nca mü tereken belirlenir. OSB alanı dı ndaki içme ve kullanma suyu, karayolu, demiryolu, elektrik ve do algaz ba lantıları ile ilgili i ve i lemler Bakanlı n koordinasyonunda ilgili kurum ve kurulu larca yerine getirilir. Yer seçimi kesinle tirilen alandaki büyük ehir belediyesi, il belediyesi, ilçe belediyesi, belde belediyesi, 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birli i ile Odalar ve Borsalar Kanunu'na göre kurulan sanayi odası, yoksa ticaret ve sanayi odası, o da yoksa ticaret odası, il özel idaresi veya yatırım izleme ve koordinasyon ba kanlı ı temsilcileri ile alanın hiçbir belediye sınırı içinde olmaması hâlinde il belediyesi, ilçe belediyeleri ile bu ilçelerdeki odalar valilik uygun görü üne istinaden OSB kurulu unda yer alabilir. OSB kurulu una katılan kurum ve kurulu ların temsilcileri ve vali tarafından imzalanmı kurulu protokolünün Bakanlıkça onaylanması ve sicile kaydı ile OSB tüzel ki ilik kazanır. OSB kurulu unda, altıncı fıkrada belirtilen usuller çerçevesinde belirlenen odanın yer alması zorunludur. htisas OSB'lerde konuyla ilgili, mesleki kurulu lar ve te ekküllerin temsilcileri, talepleri hâlinde mü te ebbis heyete dâhil edilirler. Tüzel ki ilik kazanan OSB'lerden, kurulu tarihinden itibaren altı ay içerisinde kamula tırma i lemlerine ba layıp, iki yıl içerisinde uzla ılamayan tüm parseller için tespit ve tescil davası açmayan veya tüm parseller çin açılan davalar neticesinde 2942 sayılı Kanun'un 10. maddesinde belirtilen süreler içerisinde bedeli ödenmeyen OSB lerin tüzel ki ilikleri, tasfiye süreci ba latılarak Bakanlık tarafından resen terkin edilebilir. OSB alanında Sa lık Bakanlı nca öngörülen sa lık koruma bandı bırakılır. Ortak kullanım alanları, OSB büyüklü ünün %8'inden az; hizmet ve destek alanları ise OSB büyüklü ünün %10'undan fazla olamaz. OSB sınırları içerisinde yapılacak imar ve parselasyon planları ve de i iklikleri, OSB tarafından yönetmeli e uygun olarak hazırlanır ve Bakanlıkça onaylanır. Onaylı imar planları valilikçe tespit edilen ilan yerlerinde, Bakanlı n internet sayfasında bir hafta süre ile ilan edilir. Askı süresinin sonunda Bakanlıkça yürürlü e konulur ve ilgili kurumlara bilgi için gönderilir. Bir haftalık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. tirazlar Bakanlı a veya valili e yapılır. Bakanlık itirazları ve planları on be gün içerisinde inceleyerek kesin karara ba lar. Katılımcı tarafından OSB'ye ba vuruldu u hâlde ba vuru tarihinden itibaren üç ay içinde herhangi bir karara ba lanmayan imar ve parselasyon planı ve de i iklikleri katılımcının müracaatı hâlinde Bakanlıkça de erlendirmeye alınır. Bakanlık de erlendirme a masında OSB'nin ba vuru hakkındaki görü ünü ister. OSB ba vuru hakkındaki görü ünü on be gün içinde Bakanlı a bildirmek zorundadır. Ba vuruya konu imar ve parselasyon planı ile de i iklikleri Bakanlık tarafından uygun bulunması

hâlinde onaylanabilir. Yürürlü e giren imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, in ası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir, i yeri açma ve çalı ma ruhsatının verilmesi sırasında i yeri açma ve çalı ma ruhsatına ili kin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır."; 5. maddesinde "OSB, müte ebbis heyetin ba vurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu kararı ve sınırları belirlenmi yetki çerçevesinde kamula tırma i lemleri yaptırabilen bir özel hukuk tüzel ki ili idir. OSB adına kamula tırma yapacak idare, 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu uyarınca olu turaca ı kıymet takdir ve uzla ma komisyonlarında OSB'den en az bir üyenin görevlendirilmesini ister. Tanınacak süre zarfında görevlendirme yapılmaması hâlinde, ilgili idare, komisyon üyelerinin tamamını kendi bünyesinden seçer. Arazinin mülkiyetinin edinilmesinde yapılan masraflar ile arazi bedeli ödeme yükümlülü ü OSB tüzel ki ili ine aittir."; 20. maddesinde, " OSB'lerin ihtiyacı olan elektrik, su, kanalizasyon, do algaz, arıtma tesisi, yol, haberle me, spor tesisleri gibi altyapı ve genel hizmet tesislerini kurma ve i letme, kamu ve özel kurulu lardan satın alarak da ıtım ve satı mı yapma hakkı sadece OSB'nin yetki ve sorumlulu undadır. OSB'ler, Bakanlıktan izin almak kaydıyla ayrı irket kurma artı aranmaksızın OSB alanı çerisinde öncelikle kendi ihtiyacı olmak üzere eletrik üretim tesisleri kurma ve i letme hakkına sahiptir. OSB'deki katılımcıların elektrik üretim tesisleri kurması ve i letmesi OSB iznine tabidir. Atıkların ortak arıtma tesisinin kabul edebilece i standartlara dü ürülmesi amacıyla münferiden ön arıtma tesisi yapılması gerekir. OSB'de yer alan kurulu lar, altyapı ihtiyaçlarını OSB'nin tesislerinden kar ılamak zorundadır. OSB'nin izni olmaksızın altyapı ihtiyaçları ba ka bir yerden kar ılanamaz ve bu amaçla münferiden tesis kurulamaz. Bu kurulu lar kendilerine tahsis edilen altyapı kullanma hakkını ba ka kurulu lara devir ve temlik edemez ve ba kalarının istifadesine tahsis edemez."; 21. maddesinde, "OSB tüzel ki ili i, bu Kanun'un uygulanması ile ilgili i lemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. OSB katılımcılarının enerji giderlerine dair düzenlemeler, serbest piyasa ko ulları ile olu mu fiyatlara müdahale edilmeksizin, Cumhurba kanı tarafından yapılır. Atık su arıtma tesisi i leten bölgelerden, belediyelerce atık su bedeli alınmaz."; 22. maddesinde de, "OSB ve OSBÜK organ üyeleri ile personeli, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludurlar. Bunlar, para ve para hükmündeki evrak ve senetler ile bilanço, tutanak, rapor, defter ve belgeler üzerinde i ledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılırlar. Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen OSB organ üyelerinden kamu görevlisi olmayanlar ile OSBÜK organ üyeleri, be bin Türk lirası idari para cezasıyla, kamu görevlisi olanlar ilgili mevzuat hükümlerine göre cezalandırılır. Bu madde kapsamındaki idari para cezaları Bakanlıkça verilir." hükümlerine yer verilmi tir.

Yukarıda aktarılan yasal düzenlemeden de anla ılaca ı üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanlı mın onayı ile ve anılan Bakanlıkça belirlenen yerde kurulan organize sanayi bölgelerine; sanayile menin sa lıklı düzenli ve çevreyle uyumlu geli imini sa lamak amacıyla kamu yararı çerçevesinde özel bir takım görevler verilmi ve bu görevlerini yerine getirilebilmeleri için de kamusal yetkiler tanınmı tir.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nda özel hukuk tüzel ki isi oldukları belirtilen organize sanayi bölgelerinin kamusal yetki ve ayrıcalıklarla donatıldıkları, bu yetki ve ayrıcalık dahilinde kamu hukuku alanında görülmesi gereken tek yanlı, kesin, do rudan uygulanabilir i lemler de tesis ettikleri açıktır.

Kurumun görevleri arasında özel hukuk alanına giren birtakım u ra ıları bulunmakta ise de, bu u ra ılar üstlenilen kamu hizmetini yerine getirmek amacına yönelik oldu undan, yalnızca anılan u ra ılara veya bu u ra ılarında özel hukuk hükümlerine ba lılı ına bakılarak, kurumun kamu hizmeti görmedi i veya kamu kurumu olmadı ı söylenemez .

Kurumun tüzel kişiliğinin olması ve özel hukuk hükümlerine bağlı bulunması, üstlendiği kamu hizmetinin, etkin, kolay ve çabuk bir biçimde yürütmeye olanak sağlamaya yöneliktir. Bu bakımdan, 4562 sayılı Kanun'da yer alan özel hukuk hükümlerine bağlı olma keyfiyeti kurumun üçüncü kişilerle girişeceği hukuki işlemlere özel hukuk hükümlerinin uygulanacağını belirtmekten öte bir anlam taşımamaktadır.

Öte yandan, kurum genel kurulunun oluşması, toplantıları ve görevleri, genel kurulda alınan kararların niteliği gözönüne alınca, gerek genel kurul toplantıları, gerek bu kurulda alınan kararların, kamu hizmeti gören kurumun iç bünyesi ile ilgili ve özellikle organik yapısına ilişkin ve hizmetin zorunlu kıldığı uluslararası ilişkilerin amacına paralel ve bunun yerine getirilmesine yönelik tasarruflar olduğundan kuşku bulunmadığından bu tasarrufların idari nitelikte olduğu ve bunların idari yargı denetimine tabi olması gerektiği de açıktır.

İdari işlemlerin, yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek bunların iptali istemiyle açılan ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı, idari işlemlerin idari yargı organları tarafından denetlenerek idarenin hukuka uygunluğunu sağlamaktır.

Dava konusu olayda da, davacı şirketin tazminat talebine konu TOB Organize Sanayi Bölgesi Bakanlıkça iptal edilmiş bir idari işlemin kamu hukuku kuralları uygulanarak ve kamu gücüne dayanılarak tesis edilmiş bir idari işlem olduğu sonucuna varıldığından, uyuşmazlığın görüşme ve çözümü görevi idari yargı yerine ait bulunduğu görüldüğü için çoğunluk kararına katılmıyoruz. 05/04/2021

Üye
Aydemir TUNÇ

Üye
Ahmet ARSLAN